

**БЕЗОПАСНИ
ВЗАИМООТНОШЕНИЯ**

КАКВО Е ТРАФИКЪТ НА ХОРА?

Трафикът представлява незаконната търговия с хора, а именно набиране, контрол и злоупотреба/посегателство с телата и/или с труда на човешки същества. Той е скрит, бързо развиващ се и комплексен. Трафикът генерира милиарди долари всяка година чрез експлоатацията на милиони мъже, жени и деца. Уязвими хора по целия свят попадат в капана на трафика и биват експлоатирани от трафикантите.

КАКВИ СА ОСНОВНИТЕ ВИДОВЕ ТРАФИК?

ТРАФИК С ЦЕЛ СЕКСУАЛНА ЕКСПЛОАТАЦИЯ

Принуждаване, подмамване и насилване на човек да изпълнява сексуален акт с цел печалба. Всяко непълнолетно лице под 18-годишна възраст, което е принудено да изпълнява сексуален акт с цел печалба, е жертва на трафик на хора съгласно американското законодателство, независимо дали е приложена сила, измама или принуда. [1]

ТРАФИК С ЦЕЛ ТРУДОВА ЕКСПЛОАТАЦИЯ

Принуждаване на човек да работи в плен срещу малко или никакво заплащане. Това включва набиране, транспортиране и експлоатация на човек за труд или услуги посредством насилие, измама и принуда с цел принудителното подчиняване, труд, обвързан с дълг или робство.

КАК МОЖЕМ ДА ПОПАДНЕМ В КАПАНА НА ТРАФИКА?

Жертвите на трафика на хора могат да бъдат измамени, принудени или подмамени да работят както в законна, така и в незаконна индустрия. Трафикът с цел сексуална експлоатация може да се случи в следните отрасли:

- „Ескорт, незаконни масажни услуги, сексуални услуги, предлагани на открито, публични домове, барове и стриптийз клубове, порнография, сексуално робство и предаване на живо на сексуална експлоатация².

КАКВИ СА МЕТОДИТЕ ЗА НАБИРАНЕ НА ЖЕРТВИ НА ТРАФИК С ЦЕЛ СЕКСУАЛНА ЕКСПЛОАТАЦИЯ?

Трафикът с цел сексуална експлоатация може да бъде разгледан чрез три елемента: действия, начини и цел³

- Действия: когато трафикантът набира, приютява, транспортира, купува, продава, покровителства или приканва друго лице да участва в сексуален акт с цел печалба
- Начини: когато трафикантът използва сила, измама или принуда
- Цел: да се включат в сексуален акт с цел печалба

¹OHCHR (2000) <https://www.ohchr.org/Documents/ProfessionalInterest/ProtocolonTrafficking.pdf>

²Blue Campaign, https://www.dhs.gov/sites/default/files/publications/ht_101_one-pager_.pdf

³US Department of State, <https://www.state.gov/what-is-trafficking-in-persons/>

ТАБЛИЦА 1. Начини за набор на жертви на трафик

СИЛА - СИЛА	ИЗМАМА - ИЗМАМА	ПРИНУДА - МАНИПУЛАЦИЯ
• заплахи • сексуално насилие • физическо насилие • злоупотребата с наркотични вещества • психически тормоз • контрол	• използване на младежкото любопитство към секса • изграждане на доверие • прелъстяване; ухажване в романтични връзки (loverboy метода) • фалшиви обещания за по-добър живот (финансова, защитна, емоционална сигурност)	• срам и страх • заплахи и натиск • изнудване • сплашване

КОЙ Е УЯЗВИМ ДА СТАНЕ ЖЕРТВА НА ТРАФИК С ЦЕЛ СЕКСУАЛНА ЕКСПЛОАТАЦИЯ?

Жертвите на трафика на хора могат да бъдат от всяка „възраст, раса, полова идентичност, пол, етническа принадлежност, националност, имиграционен статус и социално-икономическа класа“⁴. Жертвите не винаги биха потърсили помощ, ако са в състояние да го направят поради своята уязвимост, езикова бариера (в случая на международен трафик) или страх от правоприлагащите органи⁵. В други случаи жертвите могат да бъдат малтретирани, експлоатирани или трафикирани от семейството или близки приятели и да не се идентифицират като жертва по редица причини, като семейни взаимоотношения.

Въпреки че всеки може да стане жертва на трафик, има групи хора, които са по-уязвими поради обстоятелствата, в които се намират.

⁴ Department of Homeland Security, Blue Campaign, https://www.dhs.gov/sites/default/files/publications/ht_101_one-pager_.pdf

⁵ Department of Homeland Security, Blue Campaign, https://www.dhs.gov/sites/default/files/publications/ht_101_one-pager_.pdf

Хората с по-висок риск да станат жертва на трафик включват:

- Лица с неблагоприятен детски опит, които включват стресови или травмиращи събития, настъпили през детството
- лица, идентифицирани като мигранти, незаконни мигранти, хора без гражданство, бежанци или родени в чужбина, и друго население на малцинствата, включително расови и етнически малцинства
- Лица с физически или интелектуални увреждания
- Лица, изправени пред финансова нестабилност, дълг и липса на заетост
- Деца, непридружени непълнолетни, непълнолетни в системи за закрила на детето
- Младежи, които се идентифицират като LGBTQ +
- Лица с ниско самочувствие
- Лица, които злоупотребяват с наркотични вещества и зависимости
- Деца и младежи в приемна грижа или избягали
- Хора без дом и изпитващи натиск от бедността и недостатъчните си доходи

КАК МОЖЕ ДА СЕ СЛУЧИ ТРАФИК С ЦЕЛ СЕКСУАЛНА ЕКСПЛОАТАЦИЯ?

"**Loverboy**" методът на трафик в началото изглежда като здравословна връзка още познат като метода на Ромео често (но не винаги), включваща по-възрастен мъж, който се представя за любящ партньор. С течение на времето обаче тя се превръща в нездравословна връзка, която води до трафик с цел сексуална експлоатация. Трафикантите печелят доверието на жертвата и след това я експлоатират, като я привличат към ситуация на трафик, прикрита зад романтична връзка и емоционална манипулация. [6] Важно е да се отбележи, че термина "**Loverboy**" се използва при трафиканти независимо от пола им, както жертвите са от различен пол.

Спасените жертви в програмата A21's Aftercare, които са попаднали в трафик чрез този метод, са били предимно на възраст между 18-25 години. „**Loverboy**“ методът е вторият най-често срещан метод на трафикиране от всички случаи на екипа за последващи грижи на A21. На първо място са фалшивите обяви за работа при трафик с цел трудова експлоатация.

КЪДЕ ТРАФИКАНТИТЕ НАБИРАТ ЖЕРТВИ НА ТРАФИК С ЦЕЛ СЕКСУАЛНА ЕКСПЛОАТАЦИЯ?

Докато наборът на жертви може да се случи навсякъде, някои места са по-опасни от други, включително:

- Онлайн платформите като сайтове за запознанства, приложения и социални медии предоставят възможност на трафикантите да установят контакт и да събират информация за уязвими хора
- Груповите домове, приюти и центрове за задържане са изложени на по-висок риск, защото трафикантите разбират, че там живеят уязвими хора, преминаващи през различни трудности
- Популярни места като училища, молове, паркове или концерти, на които се събират голям брой младежи⁷

⁶ Polaris Project, <https://polarisproject.org/love-and-trafficking/>

⁷ Department of Homeland Security, Blue Campaign, https://www.dhs.gov/sites/default/files/publications/blue_campaign_youth_guide_508.pdf

КАКВИ СА ЗДРАВΟΣЛОВНИТЕ И НЕЗДРАВΟΣЛОВНИТЕ ВРЪЗКИ?

КАКВИ СА ЗДРАВΟΣЛОВНИТЕ И НЕЗДРАВΟΣЛОВНИТЕ ВРЪЗКИ?

Трафикантите се свързват с уязвимите жертви и ги примамват в нещо, което изглежда като здравословна връзка. Те се преструват на приятел/ка или гадже с. Процесът на набиране може да се случи бързо или да се осъществи за продължителен период от време. В действителност тези взаимоотношения са нездравословни.

- ▶ Здравословната връзка е тази, която се основава на уважение, честност, доверие, комуникация, компромиси, отдаденост, здравословни граници, взаимно насърчение и изграждане на самочувствие⁸. Установяването на защитни фактори като разбиране за личната идентичност и стойност е от съществено значение за здравословните взаимоотношения. Защитните фактори са условия или атрибути, които спомагат за насърчаване на благосъстоянието в отношенията и намаляват или предотвратяват риска от проблем или вреда в дадена ситуация.
- ▶ Нездравословната връзка показва, че единият партньор принуждава другия да жертва приятелства, семейство, училище, лични цели или дори емоционалното си благополучие, докато е във връзката. Тези взаимоотношения могат да бъдат физически, емоционални и психически насилствени, често водят до цикъл на свързване с травма. Това може да се изяви под формата на дълбока връзка между жертвата и другия човек във връзката (loverboy); жертвата изпитва лоялност или дълбока емоционална привързаност към човек (насилник), която е нездравословна.

Илюстрация 1: КРЪГЪТ НА ДОВЕРИЕ

Здравословното поведение във взаимоотношенията е отбелязано във вътрешния кръг, а нездравословното поведение във взаимоотношенията е отбелязано около външния кръг

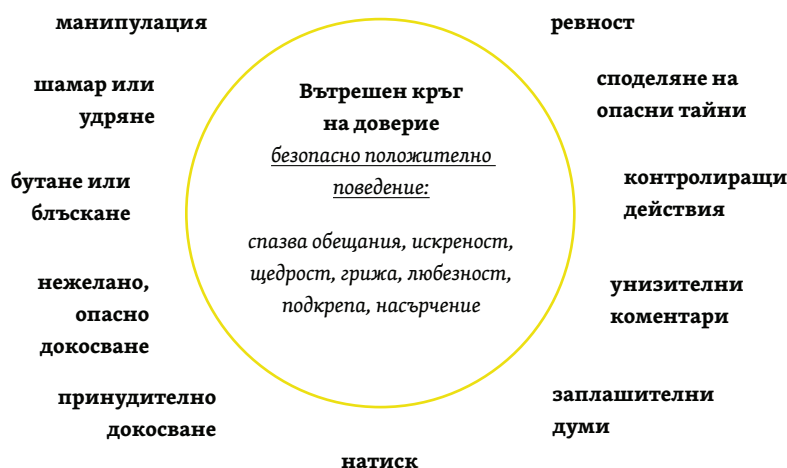

ТАБЛИЦА 2: Признаци за здравословна и нездравословна връзка, и предпазни мерки

Нездравословните взаимоотношения имат потенциал да се превърнат в трафик на хора, поради което е важно да се предприемат здравословни предпазни мерки.

**ПРИЗНАЦИ ЗА
НЕЗДРАВΟΣЛОВНА ВРЪЗКА**

01 Манипулира емоционално

- Партньорът използва съблазняване, за да заблуди и „примами“ някого във връзка
- Партньорът създава емоционална връзка, но не споделя много лична информация за себе си

02 Изолира

- Партньорът показва поведение на контрол, притежание и ревност спрямо партньора си
- Партньорът се опитва да отдалечи другия партньор от семейството, приятелите и общността му/й

03 Изисква интимност

- Партньорът изисква другия партньор да прави неща, които го/я карат да се чувства неудобно (насилствен секс или сексуални актове, заснемане на видеоклипове на сексуална активност / голота, публикуване на снимки за пари, участие в сексуален акт с цел печалба или сексуални актове с негови / нейни приятели / непознати и др)^{*}.

04 Контролира

- Партньорът ограничава или прекъсва достъпа до личните документи на другия (шофьорска книжка, лична карта, акт за раждане, паспорт или виза) или банкова му/й сметка

05 Използва сила

- Партньорът ограничава или премахва достъпа до личните банкови сметки или документи на другия (шофьорска книжка, лична карта, акт за раждане, паспорт или виза)

**ПРИЗНАЦИ ЗА
ЗДРАВΟΣЛОВНАТА ВРЪЗКА**

01 Укрепва комуникацията

- Партньорът уважава отворените и честни разговори във вашата връзка
- Партньорът споделя лична информация (работа, семейна история, спомени от детството)

02 Поддържа взаимоотношенията

- Партньорите се доверяват един на друг и позволяват на всеки да има други отношения със семейството и приятелите си
- Партньорите споделят взаимни приятелства

03 Зачита границите

- Партньорите установяват граници на съгласие
- Партньорите могат да изразят открито своите емоционални и физически нужди и това, което ги кара да се чувстват комфортно

04 Насърчава автономията

- Партньорът дава пространство на партньора си да има собствени мнения и интереси
- Партньорите се чувстват разбрани и че гласът им има значение

05 Подкрепят се взаимно

- Партньорите говорят помежду си в уважение и се подкрепят
- Партньорите преминават през разногласията, като се изслушват и разглеждат всяка гледна точка без насилие

^{*} United States Government, Youth.Gov Characteristics of Healthy & Unhealthy Relationships <https://youth.gov/youth-topics/teen-dating-violence/characteristics#:~:text=Respect%20for%20both%20one-self%20and,sexually%20and%20For%20emotionally.&text=Healthy%20relationships%20share%20certain%20characteristics%20that%20teens%20should%20be%20taught%20to%20expect>

^{*} Polaris Project, <https://humantraffickinghotline.org/sites/default/files/Safety%20Planning%20At%20A%20Glance.pdf>

Предпазни мерки за безопасна връзка

- Определете хората, на които имате най-голямо доверие, и поддържайте връзка с тях като споделяте информация за новата си връзка.
- Задавайте въпроси на партньора/партньорката си, за да го/я опознаете лично.
- Запазете телефонните номера на хора, на които имате доверие и с които бихте се свързали, ако не се чувствате в безопасност.
- Уведомете партньора си, ако нещо ви притеснява. Ако партньора ви реагира с агресия или наказание, споделете на доверен приятел / роднина или полицията.
- Обърнете внимание на заобикалящата ви среда, за да идентифицирате потенциални опасения за безопасността си. Доверете се на преценката си.
- Установете граници на съгласие, които ви позволяват да комуникирате относно своите лични решения.
- Създайте план с превантивни мерки за това как да избегнете опасни ситуации и как да реагирате, ако не се чувствате в безопасност.
- Помолете за помощ. Свържете се с полицията или доверен приятел.

"Loverboy" метод на набор на жертви - Непълнолетен

"Loverboy" метод на набор на жертви - Възрастен

Допълнителни ръководства за безопасност

ПОЕМАМ ИНИЦИАТИВА

Ако вие или някой, когото познавате, сте в нездравословна връзка или ако подозирате случай на трафик на хора:

- Свържете се с някого, на когото имате доверие
- Подайте сигнал за потенциален случай на трафик на Националната телефонна линия за борба с трафика на хора: 0800 20 100.
- В случай на непосредствена опасност или извънредна ситуация се обадете на 112

АКО ЗАПОДОЗРЕТЕ НЕЩО НЕРЕДНО, ПОДАЙТЕ СИГНАЛ.